

Friesz Andrea (KKÖH)

Feladó: Csizmadia Laura <csizmadia.laura@spcp.hu>
Küldve: szerda 2025. május 21 23:47
Címzett: Friesz Andrea (KKÖH)
Másolatot kap: Zsinka-Tóth Bea
Tárgy: RE: tervezői szerződés 2. sz. mód

Kedves Andrea!

Szíves tájékoztatásul küldöm az Ügyvédi Iroda véleményét a kérdésben.

Köszönettel áttekintettük a rendelkezésre álló – részetekre megküldött – iratokat. Az alapján sajnos nem tudok optimistán senkit azzal biztatni, hogy önmagában a tervező ismét felmerült késedelme okán könnyű illetve teljesen biztos lenne akár a szerződésben rögzített késedelmi kötbér igény, akár az azon felüli kár érvényesítése. (Egyelőre feltételezve, hogy nem kívánnak a még nem teljesített vállalkozói feladatrészek tárgyában elállni (a tervezési szerződést ebben a részben megszüntetni) és az alapján esetleg meghiúsulási kötbért érvényesíteni. Ere tekintettel ezt nem is vizsgáltuk.)

Igyekeznek úgy fogalmazni, hogy a Tisztelt Képviselőtestület elsősorban azoknak a szempontoknak a birtokába legyen, amely alapján a tények ismeretében (ami talán náluk a leginkább teljeskörű) mérlegelni tudják, hogy egyáltalán mire lehet elvi lehetőség.

Egyelőre tehát azt vizsgáltuk, hogy az újabb késedelem milyen mozgásteret adhat. Arra az esetre, ha esetleg a korábbi késedelmeket is a szerződésszegő magatartás hatálya alá szeretné vonni a Képviselőtestület vagy abba az irányba szeretne elmozdulni, hogy a tervezési szerződés teljes időtartama alatt a tervező folyamatosan, de legalábbis rendszeresen visszatérően nem szerződésszerűen járt el, és így pl. tervezési szerződés 7.2. pont f) alpontja fennállhat (szerződés céljával ellentétes magatartást tanúsít), már most szeretném jelezni, hogy ezt külön meg fontolni és vizsgálni; most ezt nem mérlegeltem ilyen mélységben.

Általánosságban javaslom szem előtt tartani, hogy aggálymentesen akkor lehet késedelemre hivatkozni, ha a póthatáridőt is elmulasztja a tervező.

Továbbá egyelőre arra vonatkozóan nincs információnk, hogy akár a korábbi esetekben, akár most mi a valódi oka a késedelemnek. Ha ez(ek) olyan ok(ok), ami a szerződésszegést kimentheti (később erre még visszatérek), vagy amelyet követően sor került a szerződés módosítására, akkor azt nagy valószínűséggel most a szerződésszegés esetleges jogkövetkezményei körében már nem fogjuk tudni figyelembe venni.

Ha jól értjük, az együttműködés eredeti konstrukciója az volt, hogy a Lovarda északi épülete esetében került a tervezési szerződésben meghatározásra a teljesítési határidő (2021. február 28.), minden más projektem esetében évente, az adott évre vonatkozó támogatás ismeretében határozták volna meg, mit kell a tervezőnek teljesítenie azzal, hogy ezen teljesítési határidő február 15. napja. Az I. számú szerződésmódosítással a már korábban megadott teljesítési határidőt (2021. február 28.) módosították, illetve a további projektekre megjelölték, hogy pontosan mely résznek mikorra kell elkészülnie. Ehhez képest volt, amit tudott teljesíteni határidőben a tervező, és volt/van amit nem tudott/tud teljesíteni. Abban a tekintetben, amit nem tudott az I. számú módosításban megjelölt határidőben teljesíteni, készült egy II. számú szerződésmódosítás, amiben a határidőt módosították. Jelenleg pedig ott tartunk, hogy ezt a módosított határidőt sem tartotta a tervező, jelenleg is bizonyos elemek vonatkozásában késedelemben van.

A vállalkozási szerződés 7. pontja meghatározza, hogy mit kell szerződésszegésnek tekinteni, mit kell súlyos szerződésszegésnek tekinteni és szerződésszegés / súlyos szerződésszegés esetén milyen jogkövetkezmények alkalmazására jogosult akár a Megrendelő, akár a tervező. Ezeket nem ismételném.

A tényállást áttekintve nekem úgy tűnik, hogy egyelőre a tervező oldalán egyedül a késedelem tekinthető olyan magatartásnak, amely szerződésszegő volta (súlyos szerződésszegő volta) a jogkövetkezmények szempontjából vizsgálat tárgyát képezheti. Elképzelhető, hogy ha részletesen áttekintjük a történetet, más szerződésszegő magatartás is azonosítható (pl. nem a támogatói okiratnak megfelelően terveket

készített, nem volt szakmai; tehát igazolható tartalmában hibás teljesítés is), de egyelőre csak a késedelemről tudunk, így ezt tudjuk vizsgálni.

Bármely jogkövetkezményt tekintjük, minden esetben mérlegelni kellene, hogy a késedelmet mi okozza. Olyan ok-e, amiért a tervező felelős vagy sem. Ha szabad, néhány példával világítanám meg: *Pl. az engedélyező hatóság jogszabályban meghatározott határidő túllépéséért a tervező nem felel, tehát vele szemben még ha van is késedelem, ennek jogkövetkezményei nem lesznek alkalmazhatók. Viszont pl. amennyiben a tervező nyújtott be engedélyezésre nem megfelelő (hibás, hiányos) anyagot, és ezért hiánypótlást kellett előírni, ennek időtartamáért a tervező már felelős, kivéve, ha kiderül, hogy a hiánypótlás alaptalan volt. Tehát a tervező személyes meghallgatásakor javasolt megkísérelni (ha nem is direkt kérdésekkel) kideríteni (ha jelenleg ez nem tisztázott), hogy mi miatt került megint abba a helyzetbe, hogy az engedély nem lett meg határidőben, illetve hogy a további terveket nem tudja határidőben elkészíteni.* (Az alvállalkozói késedelem önmagában álláspontom szerint nem lesz elegendő a kimentéshez, hiszen az alvállalkozóért felelősséggel tartozik.)

Ha a késedelem okát sikerült felderíteni, és úgy látják, hogy a késedelemért a tervező felelős, akkor az alábbi lehetőségek merülnek fel.

- késedelmi kötbér igény: ehhez, ahogy korábban is jelezték, szükséges lesz a teljesítésre póthatáridő tűzésével felhívni. Ha a póthatáridő eredménytelenül eltelik, akkor késedelmi kötbér igény érvényesíthető. (Olyan tartalmú szerződésmódosítás esetén, amely az elmulasztott határidőket ismételten módosítja, álláspontom szerint a késedelmi kötbér sem lesz érvényesíthető.)

Azt gondolom, arra fel kell készülni, hogy a késedelmi kötbér követelést vitatni fogja a tervező; és kimentésre fog hivatkozni. Ha szabad, itt egy kúriai döntésre hivatkozva mutatnám be, mit kell a kimentéshez igazolnia: *BH 2022.6.156: Kúria Pfv.V.20.666/2021/6. határozata kötbér megfizetése tárgyában. III. A kötelezett a kötbérfelelősség alól csak akkor mentesülhet, ha bizonyítja, hogy a szerződésszegést az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amely a szerződéskötéskor nem volt előre látható, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje, vagy a kárt elhárítsa. E feltételek konjunktívak, azaz a mentesüléshez mindegyikük egyidejű fennállta szükséges, megfordítva: egyik feltétel hiánya önmagában kizárja a mentesülést.*

Számítani lehet arra is, hogy másodlagosan a késedelmi kötbér mérséklését fogja kérni a tervező. Erre lehetősége van, de szintén egy kúriai döntésre hivatkozva (Kúria Pfv.22000/2018/3. számú precedensképes határozata) *a kötbér összegének mérséklésére csak kivételesen, az arányosság elvének alapulvételével kerülhet sor.*

- A tervezési szerződés alapján szerződésszegés esetén lehetőség van a kártérítési igény előterjesztésére is. Ha kötbérigényt is érvényesít a szerződésszegést elszenvető fél, akkor a kötbéren felüli kárát érvényesítheti. A kötbérigény nem érvényesítése nem akadályozza a kártérítés érvényesítésének. Ugyanakkor, ha a kötbérigényt azért nem érvényesíti a jogosult, mert az annak alapjául szolgáló szerződésszegés nem igazolható, az nyilván a kártérítési igény megalapozottságára is kihatással lesz.

A kártérítés körében az alábbiakat javasolom megfontolni:

A kárkötelelem törvényi tényállása szerint az alábbiaknak együttesen kell fennállnia, ezt a károsultnak kell igazolnia: van kár; a károkozó magatartás jogellenes, a kár és a károkozó magatartás között ok-okozati összefüggés áll fenn. Ha ezek igazolhatók, még akkor is kimentheti magát a tervező (ld lentebb).

A kár tekintetében – ha jól értem – egyelőre abban gondolkodunk, hogy a két projektem (vagy egy-egy projektem) meg nem valósulása (tehát a kivitelezés és azt követő elszámolás le nem zárása) miatt meg sem kapott támogatás lenne a kár. Ha ez igaz, akkor ehhez kapcsolódóan egyelőre abban gondolkodunk, hogy a károkozó magatartás abban valósult meg, hogy határidőben (póthatáridő tűzésével megjelölt póthatáridőben sem) nem szolgáltatta a tervező a szükséges terveket, engedélyeket stb. Ebben az esetben a kár (nem részesül támogatásban) és a károkozó magatartás (nem tartotta vállalt határidőt) közötti ok-okozati összefüggés fennállását is igazolni kell. A bírói gyakorlat általában azt fogadja el ok-okozati összefüggésnek, ha károkozó magatartásból közvetlenül és egyértelműen nem következhet más, mint a kár. Ha szabad, ismét egy bírói jogi okfejtést emelnék ide, hátha jobban szemlélteti, milyen kapcsolatot keres a bíróság a kár és a károkozó magatartás között (elmaradt vállalkozói díj volt a kár, a II. rendű alperes közvetlenül a fővállalkozónak fizette

meg a vállalkozói díjat, amit a fővállalkozó nem adott tovább a felperesnek, és ezért érvényesített kárigényt a felperes; a kártérítési igényt elutasították egyébként):

„az ok-okozati összefüggés a II. r. alperes magatartása és a felperesek kára között hiányzik. Ennek körében azt kellett vizsgálni, hogy a felperesek által állított kár, vagyis az, hogy nem jutottak hozzá az esedékességkor az alvállalkozói díjhoz, tehát az elmaradt vagyoni előny hogyan viszonyul az okozatosság szempontjából a felperesek által állított károsító II. r. alperesi magatartáshoz.

[122] A másodfokú bíróság utal arra, hogy amennyiben a II. r. alperes nem utalja át a végszámla szerinti összeget az I. r. alperesnek, ez önmagában nem eredményezte volna azt, hogy a felperesek hozzájutottak volna az alvállalkozói díjhoz. Tehát önmagában a felperesek által állított károsító magatartásnak az elmaradása, azaz annak az elmaradása, hogy a II. r. alperes átutalta a végszámla összegét az I. r. alperesnek, nem eredményezte volna azt, hogy a felperesek hozzájutottak volna az alvállalkozói díjhoz vagyis, hogy nem következik be a kár.”

tehát ha igazolható, hogy ha a póthatáridőben rendelkezésre állnak a szükséges tervek és engedélyek, akkor a kivitelezés és az elszámolás december 31-ig bizonyosan befejezhető (és semmilyen más körülmény nem befolyásolja azt), akkor az ok-okozati összefüggés fennállása megállapítható. Ha károkozó magatartás és a kár között nincs ilyen közvetlen kapcsolat – tehát más is befolyásolja a határidőben történő kivitelezést és elszámolást, akkor ez a közvetlen kapcsolat nem feltétlenül lesz igazolható. Itt mérlegelni lehet azt is, hogy most ki lehet-e jelteni, hogy a még hátralévő időben a kivitelezés és elszámolás a technika állása szerint, a jelenlegi jogszabályi környezetben biztosan nem valósulhat meg.

Ismét hozzá kell tennem (ahogy a kötbérnél is), hogy még ha igazolni lehet is, hogy van kár; van jogellenes magatartás, a kettő között van a bírói gyakorlat szerint megkívánt ok-okozati összefüggés, akkor is a tervező kimentheti magát. Ptk. 6:142. § [Felelősség szerződésszegéssel okozott károkért] Aki a szerződés megszegésével a másik félnek kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje vagy a kárt elhárítsa. Ebben a körben a bíróság várhatóan olyan kérdéseket is vizsgálni fog mint pl. a tervező tudta-e, hogy melyek azok a határidők, amelyek nem teljesülésekor azzal szembeül a Képviselőtestület, hogy a támogatást „elveszti”. Kell-e tudnia és számolnia azzal a tervezőnek, hogy ha a Képviselőtestület nem kaphatja meg a támogatást, akkor a projektelem más forrásból nem finanszírozható. És természetesen nem lesz megkerülhető (ismét) annak vizsgálata sem, hogy pontosan mi okozta a szerződésszegő magatartásként megjelölésre kerülő késedelmet és ennek (ezeknek) tekintetében igazolható-e, hogy a kimentés (konjunktív) feltételei fennállnak. (a kimentés feltételei: „ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje vagy a kárt elhárítsa.”)

Annak indoklására, hogy miért tartom elengedhetetlenül fontosnak a körütekintő és átgondolt eljárást, hadd emeljek ide (ismét) egy kúriai döntést: BH 2024.1.12: Kúria Gfv.V.30.137/2023/4. határozata vállalkozói díjkövetelés tárgyában. A szerződésben vállalt kötelezettség határidőre történő teljesítésének elmaradása nem a teljesítés meghiúsulását, hanem a vállalkozó kötelezett késedelmét és késedelmi kötbérfizetési kötelezettségét alapozza meg. Ezt azért emeltem ide, mert egyelőre nem látom, hogy alappal lehetne védeni, hogy önmagában a sorozatos késedelmek esetleg érdekmúlást eredményeztek, így a még teljesített részek tekintetében jogszerűen el lehetne állni a tervezői szerződéstől és esetleg meghiúsulási kötbért lehetne alkalmazni önmagában. Viszont ezek mind olyan kérdések, amelyek tekintetében bár irányadó precedens döntések lehetnek, azonban minden esetben a bírói szubjektum lesz az, aki megítéli, hogy figyelembe vehető-e az irányadó döntés a tényállás egyező okán, vagy sem. Ezt a kockázatot jelenleg nem lehet kizárni vagy annulálni.

Összegezve:

- mindenképpen tisztázni szükséges, hogy miért alakult ki ismételt olyan helyzet, hogy a tervező nem tud határidőben teljesíteni; ezért a tervező felelős-e vagy sem.
- a jelen helyzetben, amennyiben jogkövetkezmény alkalmazásának lehetőségét meg szeretné alapozni a Képviselőtestület, akkor kifejezetten fel kellene hívni a tervezőt e teljesítésre, póthatáridő (nem túl hosszú, helyesebben olyat, amivel még a kivitelezés és annak elszámolása is december 31-ig elvégezhető) tűzésével (ebben úgy fogalmazni, hogy arra semmiképpen ne lehessen mondani, hogy a

tervező által közölt okokat kimentés alapjául elfogadták; leginkább a póthatáridő tűzés indokolásával nagyon óvatosan kellene bánni).

- minden mondatot, ami a megrendelői oldalról elhangzik, a szokottnál is nagyobb gonddal javasolt megfogalmazni.

(Amit én mindenképpen javasolnék: ha lehet, és egyébként nem így járnak el minden testületi ülésen, akkor vagy hangfelvételt készítenék arról, amit a tervező mond, vagy szó szerinti jegyzőkönyvet.)

A határozati javaslat megfogalmazása során pedig mindenképpen figyelemmel kellene lenni arra, amire esetleg a testületi ülésen még fény derül; tehát ha lehet, ne engedjenek az időnyomásnak.

Üdvözlettel

dr. Csizmadia Laura
cégvezető,
felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó
SPCP Közbeszerzési Tanácsadó Kft.
1054 Budapest, Hold utca 6. 4. em. 5.
mobil: +36303360998
csizmadia.laura@spcp.hu

JOGNYILATKOZAT: A jelen üzenetben található információk bizalmasak, ügyvédi- és/vagy üzleti titok, illetve egyéb titok körébe tartozhatnak, azokat kizárólag a címzett használhatja fel. Amennyiben nem Ön ennek az üzenetnek a címzettje, kérjük, azonnal értesítse a feladót és az üzenetet törölje a rendszeréből. Felhívjuk figyelmét, hogy a nem Önnek címzett elektronikus levél jogosulatlan felhasználása, másolása, terjesztése vagy a tartalmával való visszaélés jogszabályba ütközőnek minősülhet és szigorúan tilos.

DISCLAIMER: The information contained in this message is confidential and may be legally privileged. It is intended solely for the use of the named addressee(s). If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message from your system. Any disclosure, copying, distribution hereof, or action taken in reliance on the contents of this e-mail by other than an intended recipient may be unlawful and is strictly prohibited.